

**УНИВЕРСИТЕТ САЯСАТЫ
ҚҰРЛЫҚ ЭКОЖҮЙЕЛЕРІН
САҚТАУ ЖӨНІНДЕГІ ОРНЫҚТЫ
ДАМУ
(ТДМ - 15) САЛАСЫНДАҒЫ
МАҚСАТЫ БОЙЫНША**

**УНИВЕРСИТЕТТИҢ ТҰРАҚТЫ ДАМУ САЛАСЫНДАҒЫ ӘРЕКЕТІ
ҚҰРЛЫҚ ЭКОЖҮЙЕЛЕРІН САҚТАУ ЖОСПАРЫ**

Міндеттемелер

Университет әрекеттері

Мақсатты іске асыру жоспары

Міндеттемелер

Кіріспе

Біздің университет орнықты даму үшін іс-қимылда әлемдік көшбасшы болуға ұмтылады, атап айтқанда жердегі экожүйелерді сақтау және қалпына келтіру саясатын жүргізеді. Біздің университет БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттарына қол жеткізу үшін түрлі ғылыми зерттеулер жүргізеді.

Университетте ҚазҰУ өсімдіктер мен жануарлар дүниесі мен табиғатқа ұқыпты және жауапкершілікпен қарауға үйретіледі.

ҚазҰУ Университетінде экологиялық волонтерлікке арналған еріктілердің тақырыптық апталары өтуде, өсімдіктер мен жануарларға ғана емес, сонымен қатар қоршаған ортаға да жауапкершілікпен қарауға дағдыландырады.

Алматыда "Қар барысы апталығы" іс-шарасы өтті. Іс-шара жыл сайын 23 қазанда атап өтілетін Дүниежүзілік қар барысы күні аясында өтті.

ҚазҰУ-дың Тұрақты даму бойынша ЮНЕСКО кафедрасының студенттері мен оқытушылары қар барысын сақтау бойынша табиғатты қорғау бастамаларын іске асыру мәселелерін талқылауға белсенді қатысты. Іс-шараның мақсаты студенттердің назарын табиғатпен тікелей байланысқа аудару және жергілікті флора мен фаунаның ерекшеліктерімен таныстыру болды. "Тұрақты даму бойынша ЮНЕСКО" кафедрасының студенттері жергілікті тау ландшафтының әдемі көріністерін тамашалап қана қоймай, сонымен қатар "Аюсай" келушілер орталығымен қызығушылықпен танысып, экскурсоводтарға өздерін қызықтырған сұрақтарын қойды.

УНИВЕРСИТЕТ ӘРЕКЕТТЕРІ: "ЖАСЫЛ УНИВЕРСИТЕТ"

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ студент жастардың бойында әлеуметтік жауапкершілік, өзара көмек және қолдау сезімдерін арттырады. Студент Жастарда патриотизмнің, көшбасшылық қасиеттердің, экологиялық, эстетикалық, этикалық және еңбек тәрбиесінің негізін қалайды.

Алматы қаласында Қызыл кітапқа енгізілген сирек кездесетін ағаш және бұта өсімдіктерін анықтау және сақтау бойынша бастамашыл топтар құрылды.

Университет аумағында да, саябақ университетінің ғимараттарына іргелес жатқан ағаш-бұта екпелерін зерттеу бойынша зерттеу жұмыстары жүргізілуде.

БІЗДІҢ ҚҰРЛЫҚТЫҢ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ЖҮЙЕЛЕРІН САҚТАУ ЖӨНІНДЕГІ КӨЗҚАРАСЫМЫЗ

- Биоәртүрлілікті сақтау-тұрақты даму қағидаттарына көшудің негізгі сын-қатерлерінің бірі болып табылады.
- Жасыл білім мен жасыл мектептерді белсенді насихаттау.
- Қоршаған ортаның ластануын азайту үшін бөлек жинау және сұрыптау арқылы қоқысты қайталама пайдалануды насихаттау.
- Халықтың энергия үнемдейтін шамдарды пайдалануы және қолдануы.
- Жастардың қалаларды ағартуға және абаттандыруға қатысуына жәрдемдесу.
- Табиғи ресурстарды, инновациялық шешімдерді, заманауи білім мен жаңа технологияларды ұтымды пайдалану үшін жасыл экономиканы енгізу.

Құрлық экожүйесін сақтау мәселесін сәтті және тиімді шешу үшін ұйымдар осы саясатқа қол жеткізуге бағытталған әрбір стратегиялық және жедел шешімнің әсерін ескеруі керек.

Бүгінгі таңда орман алқаптарының азаюы, құрғақ аймақтардағы жердің деградациясы және биоәртүрліліктің жоғалуы жаһандық проблема болып табылады. БҰҰ елдерді орман мен биоәртүрлілікті сақтауға, жердегі экожүйелерді ұтымды пайдалануға шақырады. ҚазҰУ-ға. әл-Фараби экология саласында бағдарламалар іске асырылуда,

сондай-ақ оны одан әрі қорғау және қалпына келтіру мақсатында құрлық экожүйесін зерттеу жүргізілуде.

Университет жоғары оқу орнына қатысты экожүйелерді қолдаумен айналысады. Жердің деградация процесі бүкіл әлемдегі топырақ ресурстарының 60% - дан астамын қамтиды, бұл негізінен қарқынды егіншілік пен ормандардың жойылуынан туындайды, ал деградацияланған жерлер 1 миллиардтан астам адамның өміріне теріс әсер етеді, олар үшін олар азық-түлік көзі болып табылады. Әлемдік табиғи ресурстарды қорғау және ұтымды пайдалану мүддесінде Қазақстан Республикасы БҰҰ-ның Орнықты даму (ТДМ) саласындағы мақсатына қол жеткізу үшін МАГАТЭ және оның әріптестерімен, атап айтқанда Біріккен Ұлттар Ұйымының Азық-түлік және ауыл шаруашылығы ұйымымен (ФАО) өзара іс-қимыл жасайды 15 құрлық экожүйелерін қорғау және қалпына келтіру және оларды ұтымды пайдалануға, орманды ұтымды пайдалануға, шөлейттенуге қарсы күреске жәрдемдесу жөніндегі, жердің тозу процесін тоқтату және кері қайтару және биологиялық әртүрлілікті жоғалту процесін тоқтату.

- **Ормандарды кесуді тоқтату және бұзылған ормандарды қалпына келтіру.** Ормандардың барлық түрлерін ұтымды пайдалану әдістерін енгізуге жәрдемдесу, ормандарды кесуді тоқтату, тозған ормандарды қалпына келтіру және бүкіл әлемде орман отырғызу мен ормандарды қалпына келтіру ауқымын едәуір кеңейту.

- **Жер үсті және су экожүйелеріне бөгде инвазиялық түрлердің енуіне жол бермеу.** Шетелдік инвазиялық түрлердің енуіне жол бермеу және олардың жер үсті және су экожүйелеріне әсерін едәуір азайту бойынша шаралар қабылдау, сондай-ақ басым түрлердің санын шектеуді немесе жойылуын болдырмау бойынша шаралар қабылдау.

- **Ұлттық және жергілікті жоспарлау барысында экожүйелер мен биоалуантүрліліктің құндылығын есепке алуды қамтамасыз ету.**

2030 жылға қарай жалпыұлттық және жергілікті жоспарлау мен даму процестері барысында, сондай-ақ кедейлік ауқымын қысқарту стратегиялары мен жоспарларын әзірлеу кезінде экожүйелер мен биологиялық алуантүрліліктің құндылығын есепке алуды қамтамасыз ету.

- **Шөлейттенуге қарсы күрес және тозған жерлерді қалпына келтіру.** 2030 жылға қарай шөлейттенуге қарсы күрес жүргізу, деградацияға ұшыраған жерлер мен топырақты, соның ішінде шөлейттену, құрғақшылық және су тасқынынан зардап шеккен жерлерді қалпына келтіру және бүкіл әлемде жердің нашарлауына жол бермеу.

- **Тау экожүйелерінің сақталуын қамтамасыз ету.** 2030 жылға қарай тау экожүйелерінің, оның ішінде олардың биоалуантүрлілігінің сақталуын қамтамасыз ету, олардың тұрақты даму үшін қажетті артықшылықтар беру қабілетін арттыру.

- Биологиялық алуантүрлілік пен табиғи тіршілік ету ортасының жоғалуын тоқтату. Табиғи мекендеу орындарының деградациясын тежеу, Биологиялық алуантүрліліктің жоғалуын тоқтату және жойылып кету қаупі төнген түрлердің сақталуын және жойылып кетуіне жол бермеу үшін дереу маңызды шаралар қабылдаңыз.

Міндеттемелер

Бүкіл әлем елдері, соның ішінде біз бүкіл қоғамдастықтың алдында тұрған міндеттерді шешу үшін бірігіміз: құрлық экожүйелерін қорғау және қалпына келтіру және оларды ұтымды пайдалануға жәрдемдесу, орманды ұтымды пайдалану, шөлейттенуге қарсы күрес, жердің деградация процесін тоқтату және кері қайтару және биоалуантүрлілікті жоғалту процесін тоқтату.

Біз табиғатты қалпына келтіру және қорғау үшін маңызды өзгерістерге шақырамыз. Ормандарды кесу және шөлейттену. Тұрақты дамуға қол жеткізу үшін біз шөлейттенумен күресеміз, бұл жердегі экожүйелердің сарқылуына биомассаның, өнімділіктің, түрлердің алуантүрлілігінің төмендеуіне әкеледі. Ол үшін біз шөлейттену факторларына ғылыми зерттеулер жүргіземіз, болжамды сценарийлер құрастырамыз, экологиялық мониторинг және шөлейттену процестеріне стационарлық бақылаулар жүргіземіз.

Биоалуантүрлілікті қорғау. Біз жердегі экожүйелерді тұрақты пайдалануды, ормандарды тұрақты басқаруды, шөлейттенумен күресуді, жердің деградациясын тоқтатуды және қалпына келтіруді және биоалуантүрліліктің жоғалуын тоқтатуды қорғаймыз, қалпына келтіреміз және ынталандырамыз. Биоалуантүрлілікті қорғау және сақтау біздің университеттің бүгінгі күн тәртібіндегі басым міндеттердің бірі болып табылады.

Барлық білім беру бағдарламалары бойынша студенттер өзін-өзі ұйымдастыруға, өзін-өзі жетілдіруге, шешімдерді өз бетінше іздеуге, биосфераны ұйымдастырудың әртүрлі деңгейлеріндегі Биоалуантүрлілікті талдау және бағалау әдістеріне, оны қалпына келтірудің негізгі стратегияларын ескере отырып, биологиялық әртүрлілікті сақтауға қабілетті тұлғаны қалыптастыру мақсатында биоалуантүрлілікті сақтау пәнін оқиды. Адамның табиғи ортамен және қоғаммен қауіпсіздігін және тұрақты өзара әрекеттесуін қамтамасыз ету. Біз Экология жылы шеңберінде барлық іс-шараларды өткіземіз, сондай-ақ студенттер арасында қоршаған ортаны қорғау мәселелерін насихаттаймыз, аумақты тазарту және жинау бойынша жалпы қалалық сенбіліктерді өткіземіз және қатысамыз, атмосфералық ауаға шығарындыларды азайту үшін ағаш отырғызу акцияларына қатысамыз, табиғатты қорғау бағдарламаларын және басқа да іс-шараларды іске асырамыз.